

Hercegszántó pengeélen

– Egy üzemet építettünk 1989-ben 40 millióért, 30 millió forint saját erővel, 10 millió forintért vásároltunk két Claas Dominátort, 1991-ben világbanki hiteltől, 10 milliós saját erővel megépítettünk egy terményszárítót, s volt még néhány beruházásunk az elmúlt években.

Most viszont utólag úgy látszik, ha ezt a pénzt bankba tesszük, akkor jobban járunk. E fájdalmas szavak Császár Györgytől (36), a Hercegszántói Termelőszövetkezet elnökétől származnak, s azonnal folytatja is amit elkezdett: nyereségünk most is lesz, úgy 10 millió forint, ám pénzünk még sincs. Az új évet hitellel kezdtük!

Nagyságra közepes szövetkezet a hercegszántói. A taglétszám nyugdíjassal együtt 800, ebből aktív tsz-tag 240. A földterület összesen 4500 hektár, szántóterület 4000 hektár. Sertés-, szarvasmarha-, juhtenyésztéssel foglalkoznak. A melléktevékenységet egy építőbrigád és egy extruderüzem (takarmányfeldolgozó) jelenti, továbbá a kereskedelmi ténykedés (sertésfelvásárlás továbbértékesítési céllal).

● *Milyen jövő előtt áll a termelőszövetkezet?*

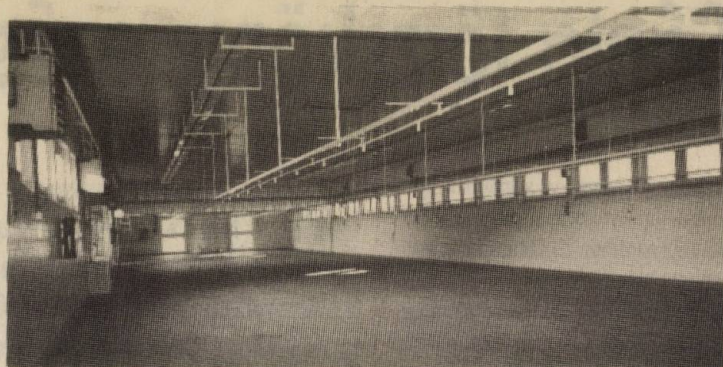
– Lényegében most ugyanaz a baj, mint a hatvanas években – mondja az elnök. Akkor kényszerrel alakítottak szövetkezeteket, most meg közvetett kényszerrel szét akarják rombolni. A törvényeket az élettől elszakadva hozzák, a mezőgazdaságban dolgozókat nem kérdezik meg, hogy mi a véleményük, hogyan akarunk dolgozni, élni. Én szabadon képelem el a jövőt, például kimondjuk: holnaptól nincs termelőszövetkezet, szerveződjön aki akar.

● *Ön ezt vállalná?*

– Minden további nélkül.

● *Mit tenne személy szerint?*

– Csinálnék egy új szövetkezetet. Aki hozzám jelentkezne, többnyire elfogadnám, de nem mindenkire. Így lehetne jobban gazdálkodni. Visszatérve a jelenhez: örülünk, ha a mostani gazdasági helyzetben élve maradunk. Nem a kárpótlás nehezíti a dolgokat, mint azt sokan hiszik, hiszen az elenyésző: eddig 50 hektár földet vettek ki a közösből, s a kárpótlással együtt sem fogja meghaladni a 150 hektárt. Ráadásul, akik földet vesznek ki,

A csarnok, amely lakóra, pontosabban valamilyen tevékenységre vár

azok mégiscsak ránk fognak támaszkodni, különböző bérmunkákat velünk végeztetnek majd. Nehezíti viszont a helyzetünket, hogy a német Lloyd cég visszalépett attól a szerződéstől, amely szerint 1990 októberében öt évre cipőfelsőrészgyártásra bérbé vette az 1989-ben épített üzemünket. Az üzem hasznosítása nagy fejtörést okoz, pedig élelmiszerfeldolgozástól kezdve sok mindenre alkalmas.

● *A múlt év végére a termelőszövetkezet aktív létszámának csaknem fele munkanélküli járadékos lett. Mi ennek a lépésnek a háttere?*

– Akinek nem tudunk munkát adni, azokat határozott vagy határozatlan időre elküldtük. Természetesen mindenki tsz-tag marad, csak a közös munkában nem vesz részt. Ahogy a tavaszi munkák beindulnak, úgy hívjuk vissza a dolgozókat. Munkanélkülivé vált a fi-

zikai dolgozók, a vezetés, az irodai alkalmazottak mintegy fele. Az állattenyésztést, a gépműhelyt, tehát ahol télen van munka, nem érintette ez az intézkedés.

Persze voltak abból viták, hogy egyáltalán jár-e a termelőszövetkezetben dolgozóknak a munkanélküli járadék? Érdekes módon, amikor a munkavállalói és a munkaadói járulékot kell fizetni, akkor senkinek sincsenek kétségei, hogy nekünk kell-e fizetnünk?

Tudomásul kell venni, hogy 1992-ben mi az életünkért küzdünk, a közös jövőnkért. Az biztos, hogy nem a mostani szervezeti formában fogunk majd működni, de hogy együtt marad ez a közösség, abban is biztos vagyok. Ezért is vállalták száztizen átmenetileg a munkanélküliséget.

L. Cs. K.

NYÍLT LEVÉL

Dr. Békési Gyula,

a Juh Külkereskedelmi Egyesület elnöke részére

Tisztelt Elnök úr!

A Juh Külkereskedelmi Egyesület – és Ön is személyesen – két éve küszködik azzal a hálátlan feladattal, hogy az EGK juh kontingenst az exportálók között felossza.

Nagyon nemes és tiszteleltre méltó volt az az elnökség mellett működő etikai bizottság által kidolgozott elgondolás, hogy 1992-re az exportöröknek a termelőkkel kötött éves szerződése alapján történjen a kontingens elosztása, csak éppen ez a terv nem számolt azzal, hogy sok esetben még a Magyarországnál lényegesen szervezettebb statisztikai rendszerrel rendelkező országok sem mernek egy ilyen kontingens osztó mércéhez nyúlni a szerződések valóság tartalmának kérdésessége miatt.

Sajnos, be kell látnunk, az 1992-es kontingens felosztásnál a szerződésekre alapozó módszer kudarcot vallott, hiszen már a szerződések végleges beadási határideje előtt az éves bárányszaporulat háromszorosára érkeztetett szerződés, nyilvánvalóan jórészt szándékosan túlzott mennyiségekkel. A szerződések valódiságának elbírálását irányító ellenőrző bizottság természetesen tehetetlenül állt a valótlan szerződések kiszűrése előtt. Ez teljesen érthető, hiszen nincsenek eszközei az adatok ellenőrzéséhez. A szerződéseket a továbbiakban is kontingens jogalpnak tekintve csak azok járhatnak jól, akik a legtúlzottabb valótlanságokat

foglalták szerződésbe. Akad viszont kés a „gordiuszi csomó” elvágásához! A hazai juhállomány csökkenése miatt – először 1992-ben alkalmazhatóan – kínálkozik egy kézenfekvő megoldás: tavaly már csak annyi juhot exportáltunk az EGK-n kívüli országokba, amennyi a Csehszlovákiából – egyébként szintén zömmel a rendelkezéseket kijátszva – behozott bárányok mennyisége volt. Tehát a magyar állomány 1991-ben először nem haladta meg az EGK kvótát. Ráadásul a juhállomány 1992-ben a hivatalos statisztikák szerint tovább csökken. Ha teljes import-tilalmat rendelnénk el, akkor nem lesz Magyarországon több bárány, mint amennyi az EGK kvóta! E helyzetben pedig az exportversenyben az egyetlen igazán etikus megoldás az, ha megengedjük a belföldi piacon a szabad konkurenciát a termelők árujéért. Ez azt jelentené, hogy mindenki annyi kontingenst kaphat, amennyit kér. A kvótát országosan úgysem lehet megnövelni, kiszállítani csak annyit lehet, amennyit az országos árualap enged. Ennek csökkenő volta önmagában biztosíték arra, hogy ne lépjük túl az EGK irányában vállalt állami kötelezettséget. Egyedül azt kell kikötni, hogy az exportörök (mindegyik) bizonyos átlagsúly határt ne lépjenek túl, és ezzel ne terheljék a kvótát.

Elnök úr! A kontingens elosztásával olyan felelősen kell eljárnia elnökségünknek, mint életről-halálról döntő esküdteknek, mert évtizedek óta juhval dolgozó termelők, forgalmazók és exportörök létéről döntünk!

Tisztelő híve és elnökségi munkatársa
Schiller László
a GYTV vezérigazgatója